

EU:n metsäkatoasetus

Bioenergia ry:n jäsenwebinaari: Metsäkatoasetuksen vaikutukset puuenergia-alalle
4.6.2024

Erityisasiantuntija Viktor Harvio
MMMLVOMBY
viktor.harvio@gov.fi

Esityksen sisältö

- Asetuksen keskeinen sisältö
- Toimijoiden ja kauppaa käyvien velvoitteet
- Kansallinen valmistelu ja toimeenpanon tilanne

Asetuksen keskeinen sisältö

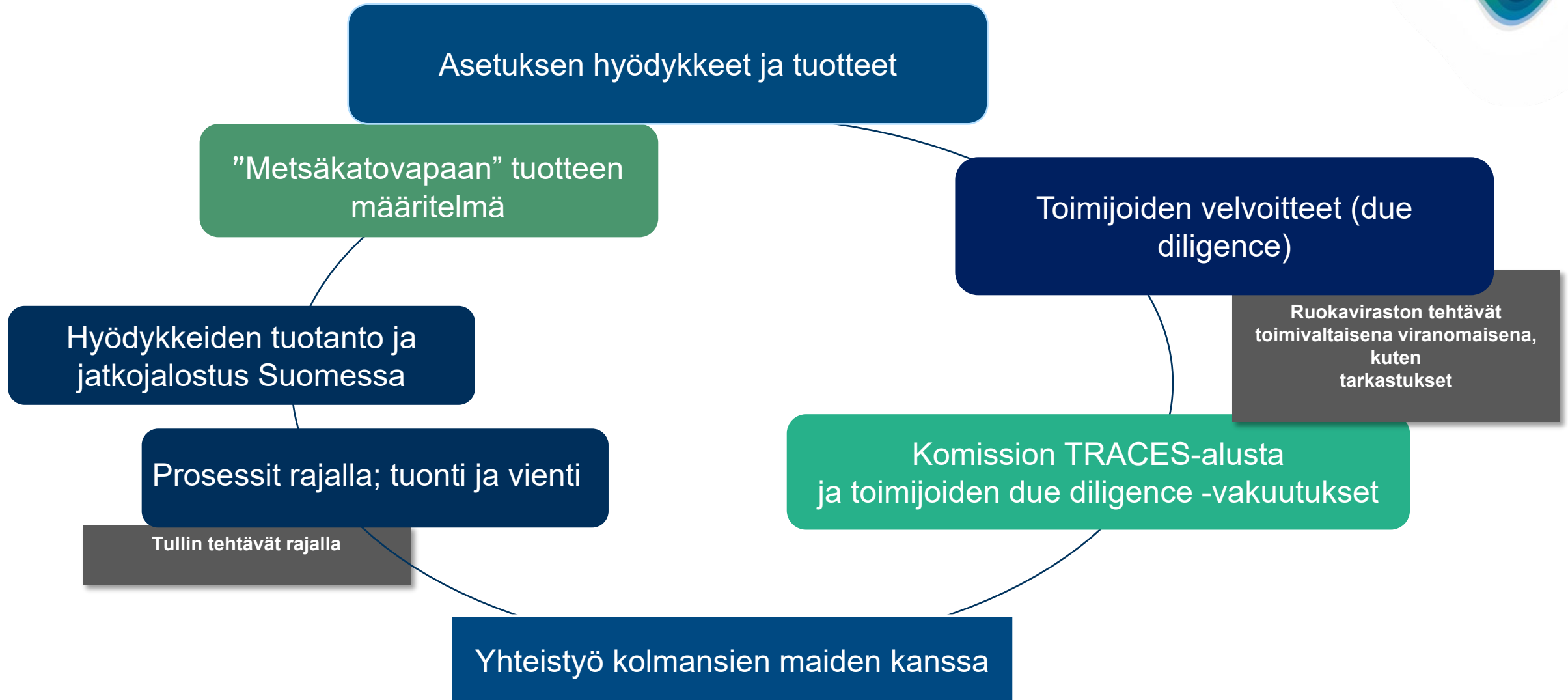

Yleistä metsäkatasetuksesta

- Tarkoituksena on edistää *maailmanlaajuisen metsäkadon vähentämistä, vähentää unionin osuutta kasvihuonekaasupäästöistä ja maailmanlaajuisesta luonnon monimuotoisuuden köyhtymisestä.*
- Asetuksella pyritään varmistamaan, että tuotteita *ei ole tuotettu maalla, josta on hävitetty metsää tai jonka metsän tila on heikentynyt 31. joulukuuta 2020 jälkeen.*
- Toimijoilla on vastuu metsäkatovapaiden tuotantoketjujen varmistamisesta ja niiden on noudatettava asianmukaista huolellisuutta.
- Koskee soijaa, öljypalmua, kahvia, kaakaota, kumia, nautakarjaa ja puuta sekä niistä valmistettuja tuotteita.
- Asetus tuli voimaan 29.6.2023 ja sen soveltaminen alkaa pääsääntöisesti 30.12.2024.

Keskeisiä asiakokonaisuuksia

Asetuksen sisältö

- 1 luku – Yleiset säännökset
- **2 luku – Toimijoiden ja kauppaa käyvien velvoitteet**
 - **Asianmukainen huolellisuus, tietovaatimukset, riskinarviointi ja riskin vähentäminen**
- 3 luku – Jäsenvaltioiden ja niiden toimivaltaisten viranomaisten velvoitteet
- 4 luku – Unionin markkinoille saapuvia tai niiltä lähteviä asianomaisia tuotteita koskevat menettelyt
- 5 luku – Maiden vertailuanalyysijärjestelmä ja yhteistyö kolmansien maiden kanssa
- 6 luku – Perustellut huolenaiheet
- 7 luku – Tietojärjestelmä
- 8 luku – Uudelleentarkastelu
- 9 luku – Loppusäännökset

Asetuksessa kolme keskeistä vaatimusta tuotteille (art. 3)

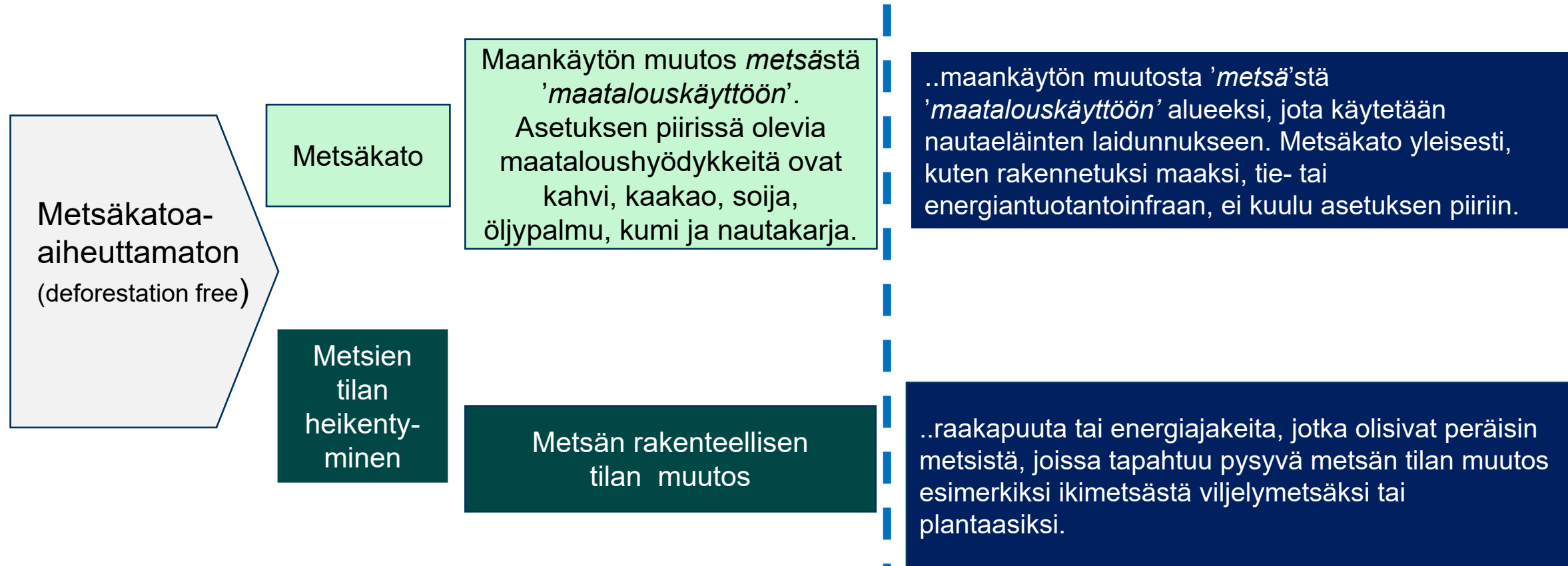

Asianomaisia hyödykkeitä ja asianomaisia tuotteita ei saa saattaa markkinoille, asettaa saataville markkinoilla tai viedä, elleivät kaikki seuraavat edellytykset täyty:

- a) ne ovat metsäkatoa aiheuttamattomia;
- b) ne on tuotettu tuotantomaa asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti;
- c) niistä on annettu asianmukaista huolellisuutta koskeva vakuutus.

Metsäkatoa ja metsien tilan heikentymistä koskevat määritelmät asetuksessa

Tarkoittaa esimerkiksi...

Molemmat määritelmät (metsäkato, metsien tilan heikentyminen) liittyvät metsäkadon aiheuttamattomuuteen (2 art.13 kohta). Metsäkadon aiheuttamattomuus liittyy asetuksen 3 artiklan markkinoille saattamiskieltoon.

Esimerkkejä hyödykkeistä valmistetuista tuotteista, joita asetus koskee

Hyödykkeestä johdetut tuotteet on määritelty kokonaisuudessaan asetuksen liitteessä 1 tullikoodien mukaisesti

Asianomainen hyödyke	Asianomaiset tuotteet
Hyödyke: Puu	Esim: Raakapuu, sahatavara, sen jalosteet, sellu, paperi, kartonki, vaneri, OSB-levyt, huonekalut, lattialaudat, pakkaukset, puutynnyrit, kehykset, puiset työkalut, kuormalavat, kaapelikelat, luudanvarret, puuhiili, polttopuu (4401) ; pelletit, sahanpuru , jne...
Hyödyke: Nautakarja	Esim. ex 0201 Naudanliha (tuore tai jäähdytetty). Jäädyltetty naudanliha, muut valmistetut ja säilykkeet naudanlihasta. Nautaeläimen vuodat ja nahkat. Myös elävät nautaeläimet.
Hyödyke: Kaakao, Kahvi, soija, öljypalmu, kumi	Esim: Kaakaopavut, kaakaonkuoret, kaakaovoili.-rasva ja öljy, paahdettu tai kofeiiniton kahvi, kahvinkuoret, soijapavut, ja siitä valmistetut jauhot, soijaöljy, palmunpähkinät, palmuöljy, öljykakut, steariinihappo, luonnonkumi, seostettu kumi, ulkorenkaat/ sisärenkaat

Keskeisiä käsitteitä ja rooleja

- **Markkinoille saattaminen** = hyödykkeen tai tuotteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville unionin markkinoilla ↔

(Art. 2, 15) '**toimijalla**' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka kaupallisen toiminnan yhteydessä saattaa asianomaisia tuotteita markkinoille tai vie niitä;

- **Asettaa saataville markkinoilla** = tuotteen toimittamista kaupallisen toiminnan yhteydessä jakelua, kulutusta tai käyttöä varten ↔

(Art. 2, 17) '**kauppaa käyvällä**' toimitusketjuun kuuluvaa muuta henkilöä kuin toimijaa, joka kaupallisen toiminnan yhteydessä asettaa asianomaisia tuotteita saataville markkinoilla;

Maiden arviointijärjestelmä

- Perustetaan kolmitasoinen järjestelmä maiden (tai niiden osien) arviointia varten, riskiluokat:
 - Suuri riski
 - Alhainen riski
 - Keskimääräinen riski
- Aluksi kaikki maat ovat keskimääräisellä riskitasolla.
- Komissio määrittää riskitasot. Luettelo suuren ja alhaisen riskin maista julkaistaan viimeistään 30.12.2024 täytäntöönpanosäädöksillä.
- Hyödykkeen tuotantomaa riskiluokka vaikuttaa toimijan velvoitteisiin.

Toimijoiden keskeiset velvoitteet

Asianmukainen huolellisuus

- Asianmukainen huolellisuus koostuu **tietovaatimuksista, riskinarvioinnista ja riskin vähentämisestä**
- Noudattaminen on toimijoiden vastuulla
- Suurilla kauppaa käyvillä samat velvoitteet kuin toimijoilla
- Ennen tuotteiden saattamista EU:n markkinoille toimijat vahvistavat komission tietojärjestelmässä, että tuotteet ovat asetuksen vaatimusten mukaisia
- Suurilla toimijoilla velvoite raportoida vuosittain julkisesti asianmukaisen huolellisuuden järjestelmästä (DD-järjestelmä)
- Pienemmille toimijoille ja kauppaa käyville löytyy helpotuksia asetuksesta

Asianmukaisen huolellisuuden järjestelmä

Tietovaatimukset (art. 9)

- Tietovaatimukseen sisältyy
 - Tuotteen kuvaus (kauppanimi ja tyyppi, esim. puusta yleis- ja tieteellinen nimi)
 - Tuotteiden määrä
 - Tuotantomaa (ja sen osat)
 - Kaikkien maa-alueiden sijainti, jolla hyödykkeet, joita tuote sisältää on valmistettu sekä ajankohta tai ajanjakso
 - Yrityksen tai henkilön nimi, postiosoite, sähköpostiosoite
 - Pätevät ja todennettavissa olevat tiedot siitä, että tuotteet ovat metsäkatoa aiheuttamattomia
 - Tuotteet tuotettu tuotantomaaan lainsäädännön mukaisesti. Alueen omistustiedot.
- Tiedot säilytettävä 5 vuoden ajan siitä, kun tuotteet on saatettu markkinoille tai viety

Asianmukaisen huolellisuuden järjestelmä

Riskinarviointi ja riskien vähentämistoimet (art. 10, 11)

- Toimijoiden on toteutettava riskinarviointi ja osoitettava, että markkinoille saatettavat tuotteet ovat vaatimusten mukaisia.
- Riskinarvioinnilla toimijat pyrkivät todistamaan, että ovat tehneet toimia, jotta markkinoille saatettavat tuotteet olisivat asetuksen mukaisia.
- Toimijoiden on toteutettava riskiä vähentäviä toimia, ellei riskinarviointi ole osoittanut, että on vain merkityksettömän pieni riski sille, että asianmukaiset markkinoille saatettavat tuotteet eivät täyttäisi asetuksen vaatimuksia.
- Näitä velvoitteita ei tarvitse täyttää, mikäli on voitu varmistua, että asianomaiset hyödykkeet tai tuotteet ovat peräisin alhaisen riskin alueelta.

Asianmukaisen huolellisuuden vakuutus (due diligence statement)

- Toimijat eivät saa saattaa asianomaisia tuotteita markkinoille tai viedä niitä ennen asianmukaista huolellisuutta koskevan **vakuutuksen toimittamista**
- Sisältää asianmukaista huolellisuutta koskevaan vakuutukseen 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti sisällytettävät tiedot:
 1. Toimijan nimi, osoite (EORI-numero)
 2. Tuotteen koodi ja vapaamuotoinen kuvaus, mukaan lukien kauppanimi sekä tarvittaessa täydellinen tieteellinen nimi
 3. **Määrä**, jonka toimija aikoo saattaa markkinoille tai viedä.
 4. **Tuotantomaa ja kaikkien niiden maa-alueiden maantieteellinen sijainti**, joilla asianomaiset hyödykkeet on tuotettu. Nautaeläinten osalta viitataan kaikkiin "tiloihin" joilla nautaeläimiä on pidetty.
 5. Mahdollisen aiemman vakuutuksen **viitenumero**
 6. Vakuutus asianmukaisen huolellisuuden noudattamisesta
 7. Allekirjoitus

Kansallinen toimeenpanon valmistelu

Kansallisen toimeenpanon valmistelu

- Metsäkatoasetuksen kansallisen täytäntöönpanon valmistelun tueksi on asetettu kansallinen työryhmä, jonka tavoitteena ollut laatia lainsäädäntömuutosehdotuksista luonnos hallituksen esitykseksi
 - 8 kokousta takana ja seuraavan kerran työryhmä kokoontuu elokuussa
- Luonnos hallituksen esitykseksi lähti lausuntokierrokselle 28.5.
 - Luonnonvarakeskus tehnyt asetuksen vaikutusten arviointia, joka valmistuu kevään aikana
 - Lisäksi ikimetsien kriteerien selvitystyö käynnistymässä

Kansallinen metsäkatolaki

- Kansallinen lainsäädännön tarkoitus täydentää metsäkatoasetusta
 - Keskiössä toimivaltaisen viranomaisen tehtävät ja seuraamukset
- Kansallinen laki ei muodostaisi itsenäistä ja kattavaa sääntelykokonaisuutta, vaan sitä sovellettaisiin rinnakkain EU:n metsäkatoasetuksen kanssa
- Kansallinen lakiesitys tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2024
- Suomessa toimivaltaiseksi viranomaiseksi on joulukuussa 2023 nimetty Ruokavirasto – vahvistetaan lainsäätämisen yhteydessä

Toimeenpanon valmistelu edennyt haasteista huolimatta

- Avoimia kysymyksiä on vielä monia, joihin tarvitaan komissiolta vastauksia
- Maiden riskiluokituksen valmistuminen ajoissa tärkeää sekä toimijoille että viranomaisille
- Komission tietojärjestelmän toiminnallisuus kriittinen sujuvan dd-vakuutusten rekisteröinnin kannalta
 - Komissio kehittää rajapintojen hyödyntämistä (API-ratkaisut)
 - Järjestelmään rekisteröinti avautuu vuoden 2024 loppupuolella
- Komission ohjeistukset myöhässä
 - Guidance-ohjeistus – viimeisimmän tiedon mukaan julkaisu heinäkuussa
 - FAQ – 3. version julkaisun odotetaan tapahtuvan kesän aikana

YHTEENVETO

TÄRKEITÄ AJANKOHTIA

- Asetus tullut voimaan 29.6.2023 ja soveltaminen alkaa pääsääntöisesti 30.12.2024
- Ruokavirasto nimetty toimivaltaiseksi viranomaiseksi joulukuussa 2023
- Asetuksen uudelleentarkastelu 1/2/5 vuoden kuluttua asetuksen voimaantulosta
- Vuoden 2024 loppupuolella rekisteröityminen TRACES-järjestelmään

YRITYKSEN LYHYT MUISTILISTA

- Selvitä liitteestä 1 tuotteet, joihin asetusta sovelletaan
- Selvitä (kaikki) roolisi (maahantuoja, viejä, kotimainen tuottaja, kauppaa käyvä...)
- Valmistaudu
 - selvittämällä tuotteiden alkuperä ja toimitusketju
 - rekisteröitymällä TRACES:iin

Lisätietoa ja hyödyllisiä linkkejä

- Metsäkatoasetus EUR-Lex: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32023R1115&qid=1692653134320>
- MMM:n metsäkato-sivusto: <https://mmm.fi/metsakato-ja-laittomat-hakkuut>
- Metsäkatoasetuksen kansallisen täytäntöönpanon työryhmän hankeikkuna: <https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM024:00/2023>
- Lisäksi ajankohtaista tietoa jaetaan MMM:n uutisten ja tiedotteiden muodossa
- Ruokavirasto
 - EUDR www-sivusto www.ruokavirasto.fi/EUDR
 - Ruokaviraston EUDR –uutiskirjeen tilaus: <https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/ajankohtaista/tilaa-uutiskirjeita/>
 - Traces -järjestelmästä <https://www.ruokavirasto.fi/teemat/tuonti-ja-vienti/traces/>
- Komission EUDR-sivusto: https://green-business.ec.europa.eu/deforestation-platform-and-other-eudr-implementation-tools_en

Kiitos!

viktor.harvio@gov.fi